

Rehberlik ve Özel Eğitim Hizmetleri

Selim Sırrı ATAY

1. Hangi öğrenci uykulu?
2. İkiz erkekleri bul
3. İkiz kızları bul
4. Resimde kaç kız var

Yeni Kpss Soruları

SİNCAN
PEGEM AKADEMİ

2019 KPSS
GENEL TEKRAR KAMPI

- A) Karşılaştırma
B) Tanık Gösterme
C) Benzetme
D) Örneklendirme

Benzetme
Karşılaştırma
Karşılaştırma
Tanımlama

4

3

10. Aşağıda tanımları verilen yazı türlerinin adlarını boşluklara yazınız.(3 Puan)

*Olmuş ya da olması mümkün olan olayları anlatan kısa yazı türüne ..... *insallah* ..... denir.

*Yazarın herhangi bir konudaki görüşünü kesin kurallara varmadan, kanıtlamaya kalkmadan, okuyucuyu inanmaya zorlamadan anlattığı yazı türüne

99. Bertuğ Bey ortaöğretim 10. sınıf rehber öğretmenidir. Bir rehberlik dersinden sonra öğrencisi Halil, Bertuğ Bey'le özel olarak konuşmak ister. Halil bu teklifi kabul eden öğretmene şunu söyler: "Hocam çok zayıfım. Bu yüzden kız arkadaşım yok... Çok mutsuzum."

Bertuğ Bey aşağıdakilerden hangisini söylerse, empatik anlayışa uygun davranmış olur?

- A) Üzülme. Kızların ne istediğini ben de anlayamadım.
- B) Kız arkadaşın olmamasını zayıf oluşuna bağlıyorsun. Bu yüzden kendini değersiz hissediyorsun.
- C) Ne kadar şanslısın. Ben kilo vermek için neler vermezdim. Üstelik benim tanıdığım kızlar kilolu erkeklerden hoşlanmıyor.
- D) Nedenini biliyorsun, neden bir şey yapmıyorsun? Bir diyetisyenle görüşme ayarlamamı ister misin?
- E) Her şişmanın kız arkadaşı var mı? Bence sorun zayıf olmanda değil, düşüncelerinde.

Önemli Konular

1. Rehberlik ilkeleri
2. Rehberlik hizmet alanları
3. Hümanist yaklaşım, kendini gerçekleştirme ve ihtiyaçlar hiyerarşisi
4. İletişim ve özellikle empati
5. Mesleki rehberlik kuramları
6. Bireyi tanıma teknikleri

DİKKAT!

Serkan Altuniğne © www.komikaze.net

KPSS dikkat sınavıdır. Yanlış cevapladığımız soruların bir çoğu dikkatsizliğimiz yüzündendir.

Hizmeti kim veriyor?

108. Lise II. sınıf Rehber Öğretmeni Ali Bey, sınıfına bu yıl kaydolan öğrencisi Deniz'in derslere aktif bir şekilde katılmadığını ve arkadaşlarıyla iletişiminin çok zayıf olduğunu fark eder. Ali Bey bir ders çıkışında Deniz'le görüşür. Görüşme sırasında Deniz, geçen yıla kadar Almanya'da yaşadığını, anne ve babasının boşandığını, bu yüzden annesiyle birlikte Türkiye'ye döndüğünü, ayrıca okula da henüz alışamadığını anlatır.

Bu durumda Ali Bey'in aşağıdaki davranışlardan ve hizmet türlerinden hangisini öncelikle seçmesi en uygundur?

Davranış	Hizmet türü
A) Okulu tanırsa yaşadığı uyumsuzluk ortadan kalkacağından devam, disiplin ve ders geçme konularında bilgiler vermek.	Oryantasyon (duruma alıştırma)
B) Deniz'in sınıftaki durumunu bir süre gözlemek, daha sonra okul rehber öğretmeniyle birlikte değerlendirmek.	İzleme ve değerlendirme
C) Deniz'in de onayını alarak rehberlik servisiyle bağlantı kurmasını sağlamak.	Yöneltilme
D) Deniz'in dersine giren diğer öğretmenlerle görüşmek.	Müşavirlik (konsültasyon)
E) Deniz'e yardım etmeleri için önceden eğitim almış iki öğrencisini görevlendirmek.	Psikolojik danışma (akran danışmanlığı)

Bize işlev mi, problem alanı mı, yöntem mi soruluyor?

106. ÖSS'ye hazırlanan lise son sınıf öğrencisi Nurten, kendisine güvenen bir kişiliğe sahip olmasına ve derslerine çok çalışmasına karşın, deneme sınavlarında bile aşırı heyecanlanarak istediği puanları elde edememektedir.

Sınavlarda yaşadığı endişe yüzünden, gelecekte başarılı bir avukat olamayacağını düşünen Nurten'e verilecek rehberlik yardımı öncelikle aşağıdaki problem alanlarından hangisine yönelik olmalıdır?

- A) Eğitsel rehberlik
- B) Kişisel - sosyal rehberlik
- C) Akran eğitimi
- D) Mesleki rehberlik
- E) Yönlendirici rehberlik

Akran zorbalığına maruz kalan, bu yüzden arkadaşlık kurmaktan korkan ve okulda yalnız kalmayı tercih eden lise 2 sınıf öğrencisi Ahmet'e sunulacak rehberlik hizmetleri aşağıdaki işlevlerden hangisine yönelik olmalıdır?

- A) Bireyi tanıma
- B) Önleyici
- C) Psikolojik danışma
- D) Kişisel sosyal
- E) Uyum sağlayıcı

Öğrencilerin yaşı ne?

113. İlköğretim 6. sınıf öğrencisi Doğan, okula bu yıl atanmış stajyer öğretmen Zehra Hanım'a âşık olur ve ona bir e-posta göndererek duygularını anlatır.

Böylelikle Doğan'ın ilgisini öğrenen Zehra Hanım, aşağıdaki tepkilerden hangisini verirse rehberlik anlayışına uygun davranmış olur?

- A) Doğan'ın ailesini okula çağırıp sorunu iş birliği yaparak çözmek isterse
- B) Doğan'la bu konuyu konuşup okul rehber öğretmeniyle görüşmesi için ısrar ederse
- C) Zehra Hanım bu durumla ilgili öğretmen arkadaşlarından yardım alırsa
- D) Doğan'ın yaşı gereği ilgisinin geçici olduğunu düşünüp durumu görmezden gelirse
- E) Kendisinin öğretmen, onun da öğrenci olduğunu kesin bir dille anlatırsa

REHBERLİK

ÇAĞDAŞ EĞİTİM ANLAYIŞI

ÇAĞDAŞ EĞİTİM ANLAYIŞI

Günümüzde aĐdaŐ eğitimin iŐlevi;

1. Bireyleri tüm yönleriyle ve sürekli geliştirmek

2. Bireyleri hem kendileri hem de toplum için yetiŐtirilmek

ÇAĞDAŞ ÖRGÜN EĞİTİM

Öğretim

Öğrenci Kişilik
Hizmetleri

Yönetim

Öğrenmenin
gerçekleşmesi için
yapılan etkinlikler ve
çalışmalar

Öğrencilerin eğitim
sürecinden en üst
düzeyde
faydalanabilmeleri için
uygun ortam oluşturma

Öğretim ve ÖKH' nin,
düzenlenmesi ve etkili
şekilde yürütülmesini
sağlama

Öğrenci Kişilik Hizmetleri

Sağlık

Sosyal Yardım

Sosyokültürel

Rehberlik ve
Psikolojik
Danışma

Özel
Yetiştirme

Özel Eğitim

REHBERLİK;

Rehberlik; bireye kendini tanıması, çevresindeki olanakların farkına varması, problemlerini çözmesi ve gerçekçi kararlar alarak kendini gerçekleştirebilmesi için yapılan profesyonel ve sistemli yardım sürecidir.

REHBERLİK NEDİR?

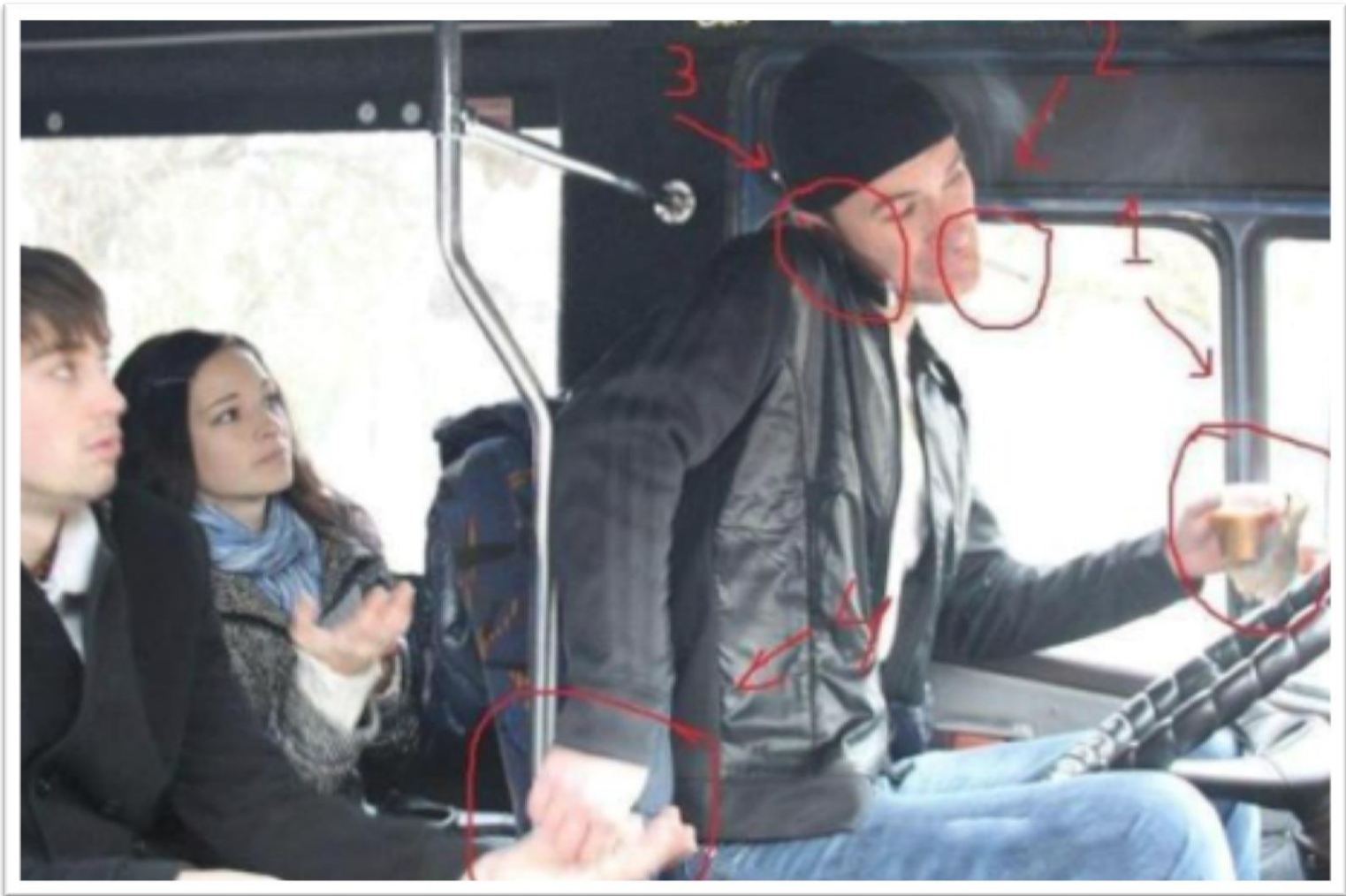
Birey merkezlidir

Bireyin gelişimine ve uyumuna yöneliktir.

Profesyoneldir

Süreçtir

Amaç bireyin kendini gerçekleştirmesidir.

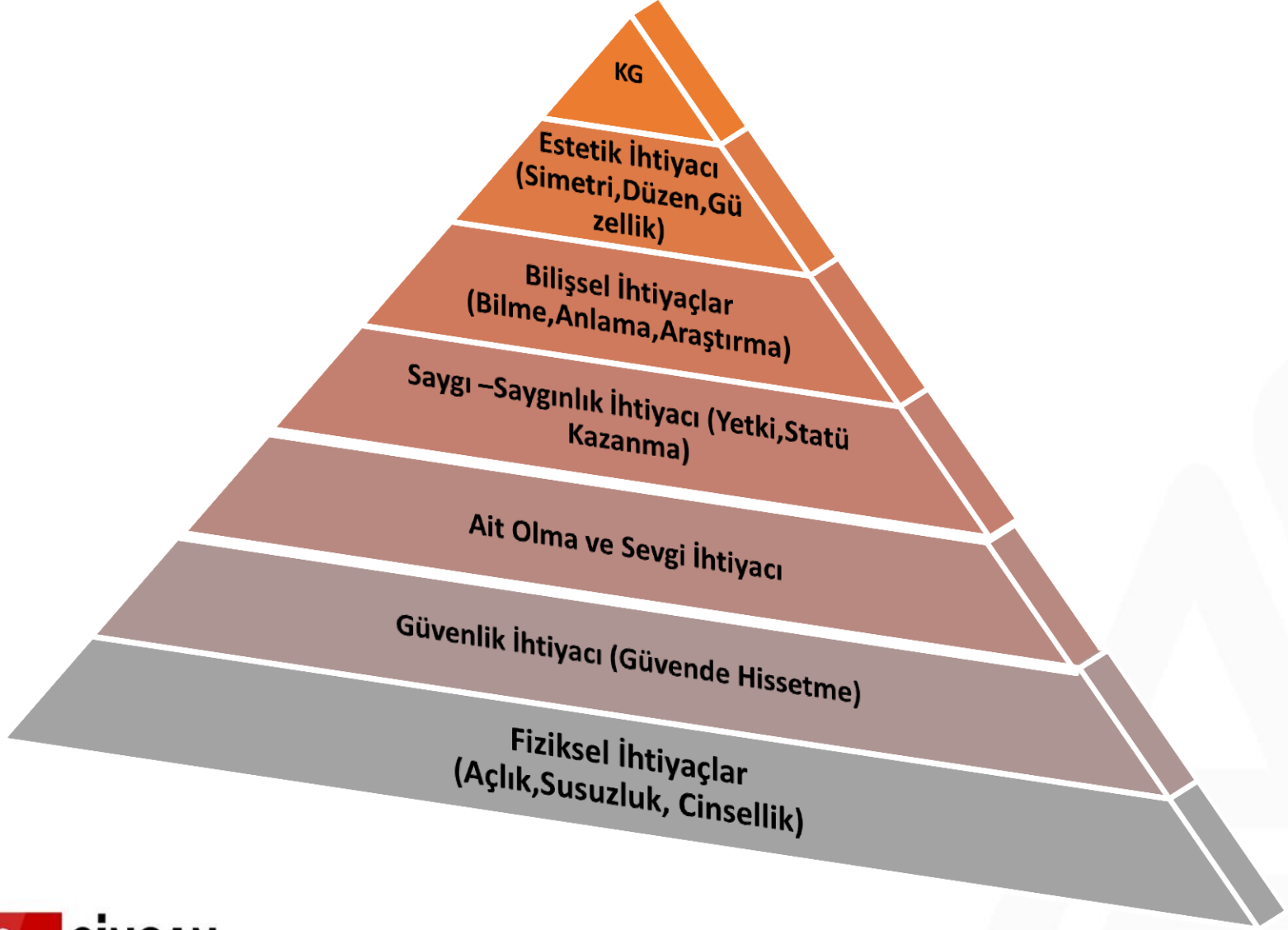

Kendini Gerçekleştirme: Bireylerin var olan potansiyellerini en üst düzeyde ortaya koymalarıdır. **Yani elimizden gelenin en iyisini yapmaktır.**

İHTİYAÇLAR HİYERARŞİSİ

A. Maslow

Kendilerini ve başkalarını olduğu gibi kabul eder.

Demokratik bir karaktere sahiptir.

Bir probleme yönelmiştir.

İnsanlıkla özdeşim kurmuştur.

Yalnız kalabilir.

Takdir edebilir.

Başkaları ile yoğun ilişkiler kurabilir.

Nüktedandır.

Araç ile amacı, iyi ile kötüyü ayırt edebilir

İçinden geldiği davranır.

Yaratıcıdır

Kültürlenmeye karşıdır.

C.Rogers

1. Yaşantılara Açık Olma

•Gerçekliği çarpıtmadan algılamaktır

2. Varoluşsal Biçimde Yaşama

•Anı yaşayabilmektir

•Duyguları oluşurken yakalayabilmektir

3. Organizmaya Güven

•İhtiyaçlarının farkında olmak ve kendi kararlarımızı verebilmektir

4. Tam Fonksiyonda Bulunma

•Güçlerini kullanır-Tam olarak yaşar

REHBERLİĞİN İLKELERİ

1. Demokratik ve insancıl anlayış

- a. İnsan değerlidir
- b. Seçme Özgürlüğü

2. Özerklik:

- Kendine yeter duruma gelebilmektir
- Birey adına yapılan bir iş varsa

3. Bireysel farklılıklara saygı:

- Her öğrenciden aynı şey bekleniyorsa

4. Gönüllülük:

- Hiçbir öğrenci rehberlik hizmetlerinden faydalanmaya zorlanamaz

5. Gizlilik:

- Öğrenci ile yapılan çalışmalar bilgisi ve izini olmadan kimseyle paylaşılmaz.
  - İntihar
  - Madde Bağımlılığı
  - İstismar

REHBERLİĞİN İLKELERİ

6. Her öğrenciye açıktır

7. İş birliği esastır

8. Öğretimle bütünleşmiştir

9. Süreklidir

10. Okulun amaç ve ihtiyaçlarına uygun alanlarda yoğunlaşabilir

11. Planlı, programlı ve profesyoneldir

12. Bireye ve topluma karşı sorumludur

Tarihsel Gelişim Sürecinde Ortaya Çıkan Rehberlik Modelleri (Anlayışları)

Parsons Modeli – Meslek Seçme + İşe yerleşme

Klinik Model – Sağlık Hizmeti

Eğitimle Kaynaştırılmış Model – Okul ve Eğitim Hizmeti

***Karar Vermeye Yardımcı Model – Önemli Kararlar Alınırken +
Doğru Karar Verme Becerileri***

Gelişimsel Rehberlik Modeli

Gelişimsel Yaklaşım

Bireylerin hayatta başarılı olabilmeleri için yaş dönemine özgü ihtiyaç duydukları bilgi ve becerilerin kazandırılmasıdır.

ÖZELLİKLERİ

Tüm Zamanlarda

Tüm Bireylere

Tüm Alanlarda

Öğretmen odaklı

Hedef yönelimli

Öğretimle kaynaştırılmış

Ölçülebilir

**Var olanı değerlendirir ve
geliştirir**

Planlı ve programlıdır

REHBERLİK SERVİSLERİ

(Öğrencinin gelişim ve uyumuna yardımcı olmak)

A. Doğrudan Öğrenciye Dönük Rehberlik Hizmetleri

1. Psikolojik Danışma
2. Bireyi Tanıma
3. Oryantasyon (Yeni Duruma Alıştırma)
4. Bilgi Toplama ve Yayma
5. Yöneltilme ve Yerleştirme
Refere (Sevk)
6. İzleme

B. Dolaylı Olarak Öğrenciye Dönük Rehberlik Hizmetleri

1. Müşavirlik (Konsültasyon)
2. Çevre ve Veliyle İlişkiler
3. Araştırma ve Değerlendirme
4. Rehberlik Programı Hazırlama

A. Doğrudan Öğrenciye Dönük Rehberlik Hizmetleri

1- Psikolojik Danışma Servisleri

Bireylerin karar verme ve problem çözme becerilerini kazanmasını sağlamak, gelişim ve uyumunu sürdürmesine yardımcı olmak gibi amaçlarla, bireyle **yüz yüze** kurulan psikolojik yardım ilişkisidir.

- ✓ Uzamanlar tarafından verilir
- ✓ Yüz yüze ilişki
- ✓ Danışan normal bireydir
- ✓ Eşit düzeyde ilişki
- ✓ Uygun ortam ve koşullarda gerçekleşir
- ✓ Sorumluluk danışandadır

2- Bireyi Tanıma Hizmetleri

Rehberlik hizmetlerinin amacına ulaşabilmesi için, hizmetlerin sunulacağı bireylerin her yönüyle ve iyi tanınması gerekir. Bu amaçla çeşitli tekniklerden yararlanılarak birey hakkında bilgi toplanır.

- Bireyi tanıma hizmetlerinde temel amaç; **bireyin kendini tanımasına yardımcı olmaktadır.**

3- Oryantasyon Hizmetleri

Bireyi, yeni karşılaşılan bir duruma ya da ortama alıştırmaya sürecidir. Okula ve işe yeni başlayan bireylerin, karşılaştığı yeni ortama hazırlanması, çevresindeki imkanlardan haberdar olması, kuralları öğrenmesi vb. amaçlar için yapılan kısa süreli etkinlikler, çalışmalardır.

- İlk zamanlarda verilmelidir
- Planlı ve programlıdır
- Yaşa ve amaca uygun olmalıdır
- Ailelerin de katılımı sağlanmalıdır
- Okulun sürekli bir hizmetidir

4- Bilgi Toplama Ve Yayma Hizmetleri

Bireylerin, ihtiyaç duyabileceği her türlü bilgiye ulaşabilmeleri için yapılan çalışmalar, etkinliklerdir.

- Yüz yüze , panolar
- Grup rehberlik etkinlikleri, Broşür ve ilanlar
- Teknolojik imkanlar

5- Yönelme Ve Yerleştirme Hizmetleri

Bireylerin kararlar almalarına ve kendilerine uygun, eğitim kurumları, iş, meslek vb. alanlara yerleşmelerine yönelik olarak yapılan çalışmalar ve etkinlikler

Sevk/Refere Hizmeti: Bireyin ihtiyaç duyduğu konularda doğrudan hizmet alabileceği profesyonel kurum ya da kişiye yönlendirilmesidir.

6- İzleme ve Değerlendirme Hizmetleri

Bu hizmet alanı, diğer rehberlik hizmetlerinin devamı niteliğindedir. Verilen rehberlik hizmetlerinin amacına ulaşp ulaşmadığının değerlendirilmesidir.

*B. Dolaylı Olarak
Öğrenciye Dönük
Rehberlik Hizmetleri*

1- Müşavirlik Hizmetleri (Konsültasyon)

Rehber öğretmenlerin, idareci, öğretmen, veli vb. kişilerin, rehberlik hizmetleri konusundaki bilgi ve becerilerini artırmaya yönelik olarak yapmış olduğu çalışmalardır.

- Aile, öğretmenler ve idareciler
- Ortak anlayış oluşturma
- Rehberlikle ilgili konularda bilgi verme

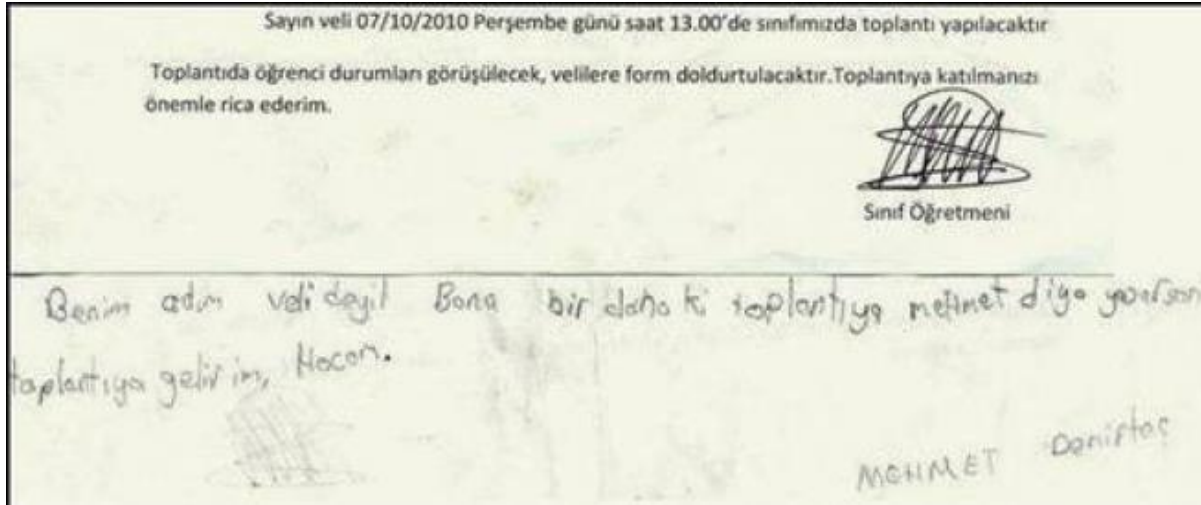

2. Çevre Ve Aile İle İlişkiler

Özelikle doğrudan rehberlik alanıyla ilgili olmayan konularda velilerin ve çevrenin olumlu katkısını sağlamak amacıyla yapılan çalışmalardır.

- Okul – aile iş birliğini sağlama
- Ailelerin ve çevrenin katkısını alma
- Çevrenin olumsuz etkilerini kontrol

3- Araştırma Ve Değerlendirme Hizmetleri

Öğretmenlerin kendi bilgi birikimlerini arttırma, okulunun içinde bulunduğu kùltürü ve değerleri anlama, kendi çalışmalarının sonuçlarını değerlendirme amacıyla yapılan çalışmalardır.

- Kendimizi geliştirme
- Okulun içinde bulunduğu ekonomik ve kùltürel ortamı tanıma
- Ailelerin eğitimden beklentilerini öğrenme
- Öğrenci sorunlarını belirleme
- Kendimizi değerlendirme

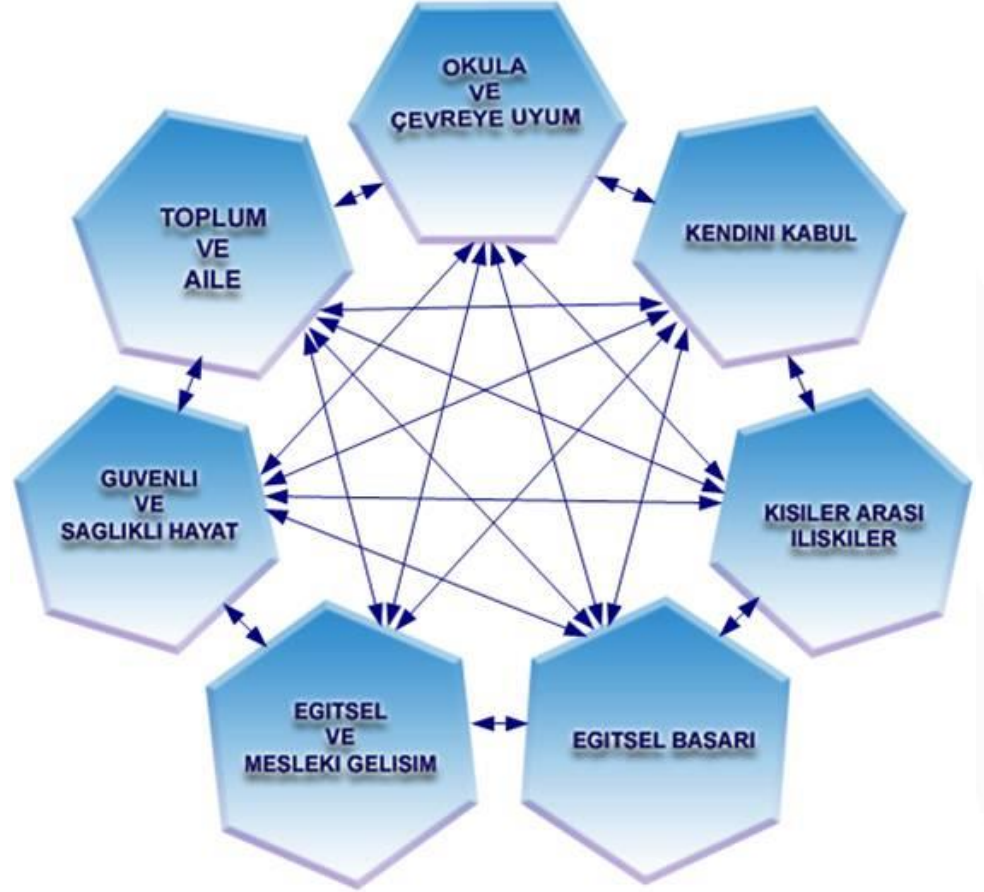

4. Rehberlik Programı Hazırlama

Okullarda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri planlı ve programlı olarak yürütülür.

Rehberlik Programlarının hazırlanmasında;

- Çerçeve programı
- Öğrenci özellikleri
- Okulun ve çevrenin özellikleri

Rehberlik ve Özel Eğitim Hizmetleri

Selim Sırrı ATAY

İLETİŞİM

- İletişim, birey veya bireylerin karşılıklı olarak bilgi, duygu ve düşüncelerini paylaşma sürecidir.
- İletişim farklı bir tanımla;
“**anlamaları bireyler arasında ortak kılma**” işlemidir.

Benimsenmesi Gereken Temel İlkeler

1. Koşulsuz Kabul / Saygı:

- ✓ Her öğrenci sadece insan olmasından ötürü değerlidir ve saygı görmelidir,
- ✓ Her öğrencinin ne ise o olmasına fırsat verilmelidir.

2. İçtenlik/Dürüstlük/Saydamlık :

- ✓ Öğretmenler gerektiğinde hatalarını kabul etmelidirler, duygu ve düşüncelerini doğru paylaşmalıdırlar.
- ✓ Öğretmenler öğrencilerinde gördükleri olumlu ve olumsuz özellikleri uygun biçimde yansıtmalıdırlar.

3. Empati: Objektifliği kaybetmeden karşımızdakinin duygu ve düşüncelerini anlayabilme yeteneğidir.

1. Karşımızdakinin gözüyle dünyaya bakma
2. Duygu ve düşünceyi doğru anlama
3. Duygu ve düşünceyi yansıtma

Empati, Sempati ve Özdeşim

Empati, sempati ve özdeşim kavramları farklı olmasına karşın günlük dilde birbirlerinin yerine sıklıkla kullanılmaktadırlar.

Özdeşim, bir kişinin birçok yönleri ile başka kişiye benzemesi yoluyla gerçekleşen otomatik, bilinç dışı işleyen zihinsel süreçtir. Özdeşimde karşımızdaki kişi ile aynı duyguları yaşamak söz konusudur.

Sempati, karşımızdakinin duygu ve düşüncelerini doğru bulmadır. Şefkat ve onaylama söz konusu olur.

Derste konuştuğum için öğretmenim beni dövdü. Bu okulda en sevdiğim öğretmenimdi. Onu asla affetmeyeceğim.

Öğretmenine sınıfta seni dövdüğü için kırılmışsın, kızgınsın.

Empati

Öğretmeninin seni dövmeye hakkı yoktu. Kızmakta haklısın. Ben olsam ben de kızardım.

Sempati

Ne var bunda canım. Öğretmenin seni dövdüyse senin iyiliğin içindir. Buna kızılmaz.

Antipati

Seni dövdüğü için ben de öğretmenine kızmaya başladım.

Özdeşim

İletişim sürecinde doğru ve profesyonel tepki empatidir.

1. Ego (Öz Saygı) Geliştirici Dil

Kişiliğe yönelik olumlu mesajlar (+)

Davranışlara yönelik olumlu mesajlar (+)

Davranışa yönelik olumsuz mesajlar (-)

(Ben diliyle ifade edilmelidir)

2. Ego (Öz Saygı) Zedeleyici Dil

Kişiliğe yönelik olumsuz mesajlardır. (-)

3.SEN MESAJLARI

KİŞİLİĞE VE DAVRANIŞA
YÖNELİKTİR

SUÇLAMA YA DA SAVUNMA İSTEĞİ
UYANDIRIR

Davranış + Etki + Duygu

4.BEN MESAJLARI

DAVRANIŞIN BİZDE BIRAKTIĞI
SOMUT ETKİ YA DA DUYGUYA
YÖNELİKTİR

YARDIM İSTEĞİ UYANDIRIR

İLETİŞİMDE KULLANILAN TEKNİK VE BECERİLER

1.KABUL TEPKİLERİ

Karşımızdakine dinlediğimizi ve anladığımızı ileten mesajlardır.

2.KAPI ARALAYICI DİL (KONUŞMAYA ÇAĞRI)

Karşımızdaki bireyin kendini açmasını ve sorunlarını paylaşmasını sağlamak amacıyla gönderdiğimiz mesajlardır.

Açık uçlu sorular kullanılır.
(Ne, Neler, Nasıl gibi)

3.KENDİNİ AÇMA

Varsa öğretmenlerin benzer yaşantılarını öğrencileri ile paylaşmalarıdır.

4. BAĞDAŞIM HALİNDE OLMA

Sözlerle davranışların yakın/tutarlı olmasıdır.

Rehberlik ve Özel Eğitim Hizmetleri

Selim Sırrı ATAY

BAŞLICA REHBERLİK TÜRLERİ

A. HİZMET ALANLARINA GÖRE	B. BİREY SAYILARINA GÖRE	C. TEMEL İŞLEVLERİNE GÖRE	D. PROBLEM ALANLARINA GÖRE	E. ÖĞRETİM KADEMELERİNE GÖRE
<ol style="list-style-type: none"> 1. Sağlık 2. Sosyal Yardım 3. Adalet 4. Spor 5. Endüstri 6. Eğitim	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bireysel 2. Grup	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uyum Sağlayıcı 2. Çare Bulucu (İyileştirici) 3. Önleyici 4. Tamamlayıcı 5. Ayarlayıcı 6. Yöneltilici 7. Geliştirici 8. Kriz Rehberliği	<ol style="list-style-type: none"> 1. Eğitsel 2. Kişisel – Sosyal 3. Mesleki	<ol style="list-style-type: none"> 1. Okul Öncesi 2. İlkokul 3. Ortaokul 4. Ortaöğretim 5. Yükseköğretim

B. BİREY SAYISINA GÖRE

Rehberlik hizmetleri **konuya**, öğrenci **sayısına** ve çalışmalara ayrılan **zamana** göre bireysel ve grupla verilir.

Rehberlik

Bireysel	Grupla
Özel Konular	Ortak Konular
Bir öğrenci	Birden fazla
Öğrenci – Öğretmen etkileşimi	Diğer akranlarıyla etkileşim
Daha fazla bilgi	Daha fazla bireye ulaşma
Öğretmenler ve uzmanlar	Öğretmenler ve uzmanlar

Psikolojik Danışma

Bireysel	Grupla
Özel Sorunlar	Ortak Sorunlar ve yüzeysel sorunlar
Bir danışan	8-12 danışan
Danışan – Danışman etkileşimi	Diğer danışanlara etkileşim
Daha derine ve özele inilir	Daha fazla danışana ulaşılır
Sadece Uzmanlar	Sadece Uzmanlar

C. TEMEL İŞLEVLERİNE GÖRE

Uyum Sağlayıcı: Dengesizlik + kendini kabul + psikolojik danışmaya ihtiyaç

Çare Bulucu (İyileştirici) : **Ortaya çıkmış sorunlara odaklanır.**

Önleyici: **Ortaya çıkmasının engellenmesi ya da yaygınlaşmaması**

Tamamlayıcı: **Eğitim öğretim etkinliklerinin amacına ulaşmasında rehberliğin katkı sağlamasıdır.**

C. TEMEL İŞLEVLERİNE GÖRE

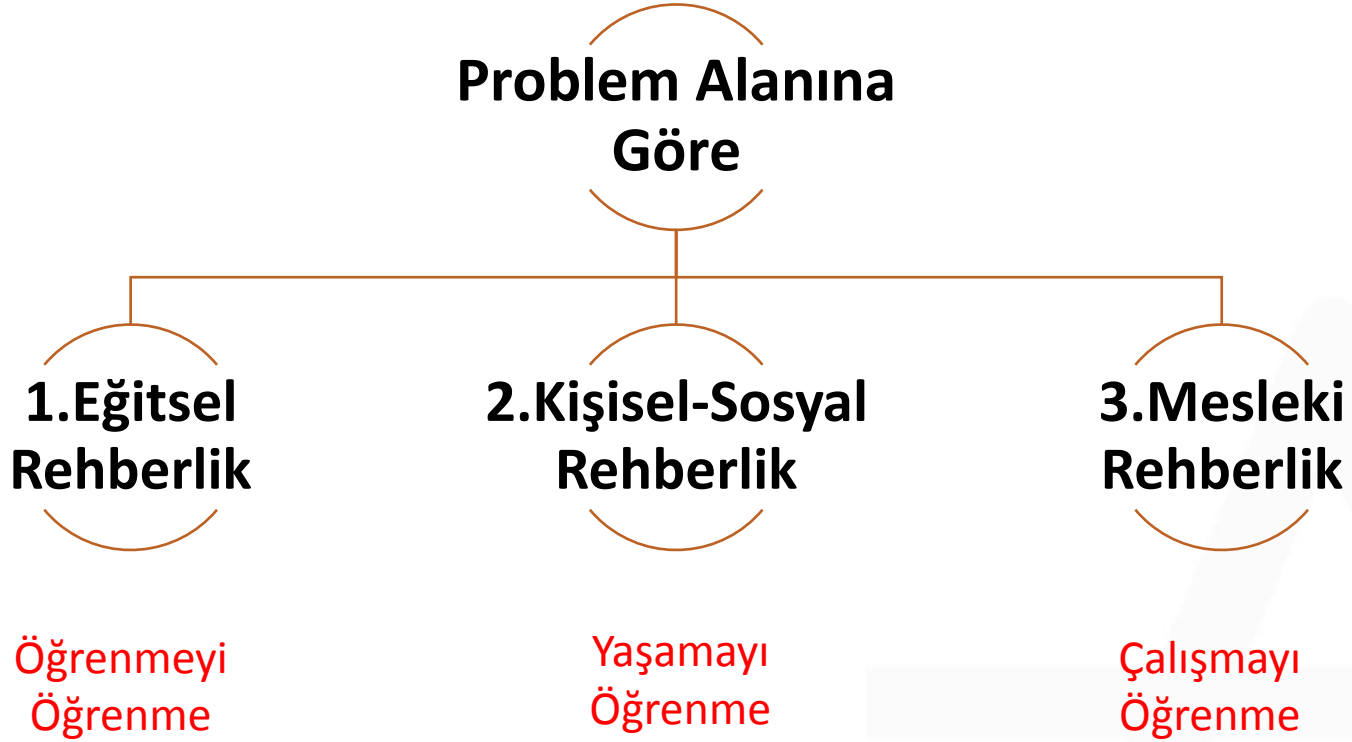
Ayarlayıcı: **Plan program hazırlama**

Yöneltilici: **Olanaklardan haberdar olma + doğru tercihler yapma**

Geliştirici: **Yaşa vurgu vardır + soruna gerek yoktur**

Kriz Rehberliği: Kriz, “Bir bireyin, grubun, örgütün ya da topluluğun normal işlevlerini yerine getirmesini engelleyen, acil ilgi ve çözüm gerektiren, tolere edilemeyen, beklenmeyen bir durum ya da ani değişiklik” biçiminde tanımlanabilir.

D. PROBLEM ALANINA GÖRE

1. EĞİTSEL REHBERLİK

Öğrenmeyi kolaylaştırma ve başarıyı arttırmaya yönelik yapılan hizmetler eğitsel rehberlik olarak adlandırılır.

- Okulu ve okumayı sevme,
- Okul, alan, ders ve eğitsel kol seçimleri
- Oryantasyon,
- Eğitsel planlama,
- Dikkat,
- Etkin dinleme, not tutma,
- Üst eğitim olanaklarının tanıtılması,
- Sınavlara hazırlanma,
- Okul ve sınıf kurallarını öğrenme/uyma,
- Hızlı okuma,
- Motivasyon,
- Etkili zaman kullanımı,
- Yönergeleri okuma,
- Verimli çalışma yöntemleri,
- Sınav kaygısı.

2. KİŞİSEL SOSYAL REHBERLİK

Kişisel rehberlik; kişinin duygu ve düşüncelerinden, sosyal ilişkilerinden, davranışlarından doğan problemlerle ilgili hizmetlerdir

- Benlik gelişimi ,
- Aile ile ilgili sorunlar,
- Sağlıkla ilgili sorunlar,
- Cinsiyet rolleri,
- Cinsel gelişim,
- İletişim problemleri,
- Öfke kontrolü, saldırganlık,
- Davranış problemleri,
- Ekonomik sorunlar,
- Duygu bozuklukları (kaygı, stres, korkular vb.)
- Psikolojik dayanıklılık,
- Sosyal beceri,
- Güvensizlik .

MESLEKİ REHBERLİK

Bireylerin kendilerini tanımaları, kendi özelliklerine uygun meslek seçmeleri, seçtikleri mesleğe hazırlanmaları ve mesleki yönden gelişmeleri amacıyla yapılan çalışmalardır.

MESLEKİ GELİŞİM SÜRECİNİN EVRELERİ

YAŞ	EVRELER	
5-11	Uyanış ve Farkında Olma	Meslekleri fark etme , Her meslek saygın Meslek eğitimle kazanılır Benim de bir mesleğim olacak
12-14	Meslekleri Keşfetme ve Araştırma	Meslekler arası benzerlik ve farklılıkları öğrenme İlgi ve yeteneklerini fark etmeye başlama
15-18	Karar Verme	İlgi, yetenek ve değerlerine uygun meslek seçme
19-23	Hazırlık	Seçilen alan veya okulda meslek hazırlığı
(+)23	İşe Yerleşme	Mevcut mesleğe başlama

Mesleki Olgunluk: Bireylerin içinde buldukları gelişim dönemine özgü mesleki gelişim görevlerini yerinde getirme düzeyleridir.

- 1. Yetenek:** Bireylerin belli bir alanla ilgili bilgi ve becerileri kazanma gücüdür.
- 2. İlg:** Bireylerin bir kişiye, nesneye veya etkinliğe karşı gösterdiği hoşlanma/hoşlanmama tepkileridir.
- 3. Değer:** Bireylerin iş yapıldığı ortamdan veya toplumun mesleğe bakışından elde etmeyi bekledikleri faydadır.
- 4. Cinsiyet:** Günümüzde belirleyici olarak kabul edilmemektedir.

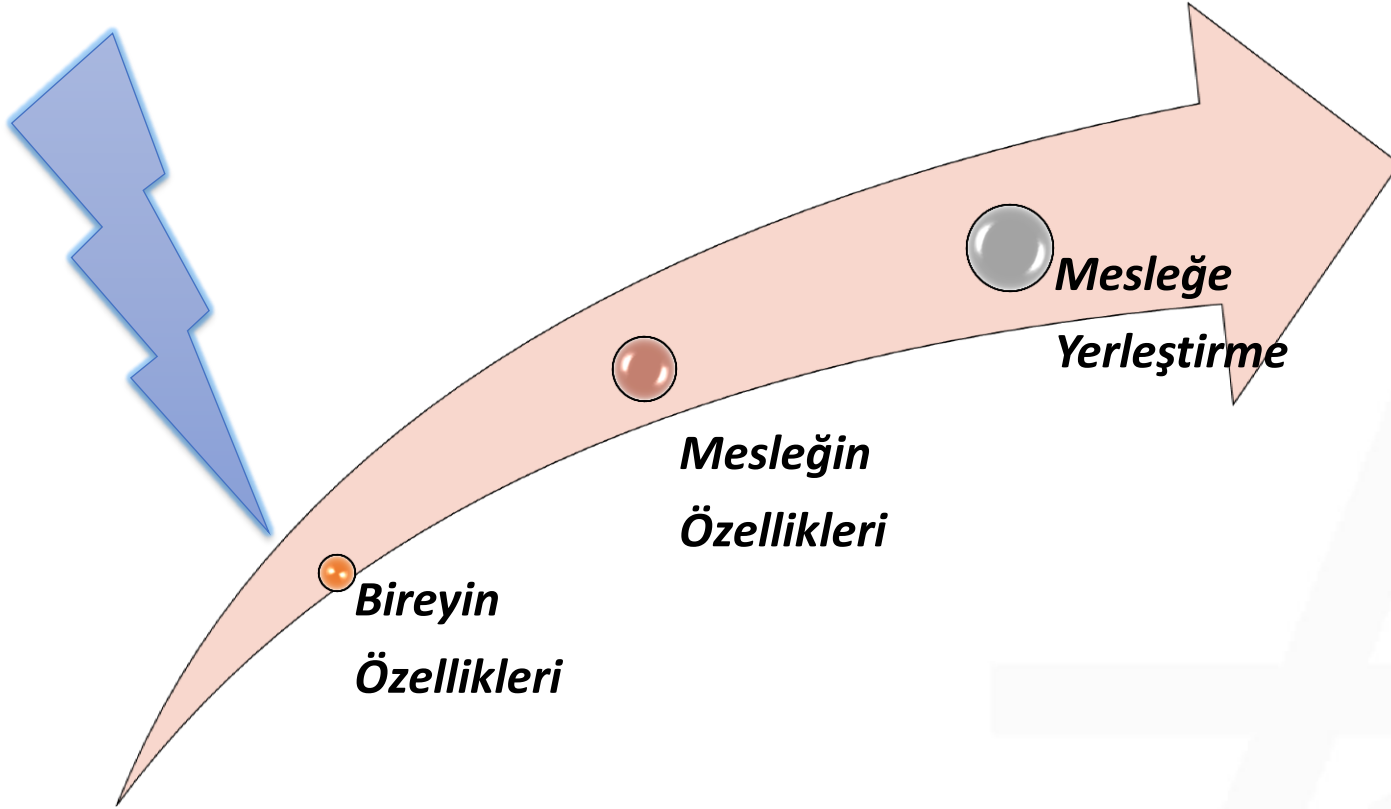

MESLEKİ REHBERLİK KURAMLARI

- **Özellik Faktör Kuramı**
- **Psikoanalitik Kuram**
- **Ginzberg Gelişim Kuramı**
- **Super Benlik Kuramı**
- **Holland Kişilik Kuramı**
- **Roe İhtiyaç Kuramı**

1. Özellik Faktör Kuramı

Mesleki rehberliği bireylere kişilik özellikleri ve meslekler hakkında bilgi verme olarak görür.

2. Mesleki Psikoanalitik Kuram

- ✓ Psikanalistlere göre meslek bilinç dışı ihtiyaçları doyurma yoludur
- ✓ İlk altı yaş meslek seçiminde çok etkilidir.
- ✓ Birey toplumca uygun görülen bazı etkinliklere katılarak libidosunu, toplumca kabul edilebilecek bir biçimde ifade eder.

Mehmet Özdemir - Lama Mizah Dergisi

3. Ginzberg ve Arkadaşlarının Gelişim Kuramı

Meslek seçimini bir gelişim süreci olarak gören Ginzberg ve arkadaşlarına göre birey mesleğini bir anda verilen gelişigüzel bir karar sonucunda değil, hayat boyunca oluşan ve gelişen ve büyük lęde geri dönülemez olan davranış örüntüleri yoluyla seğer

1. Meslek seçimi çocukluktan genç yetişkinliğe kadar uzanan bir süreçtir.
2. Büyük lęde geri dnlmezdir.
3. Seçim süreci daima bir uzlaşmayı içerir.

Ginzberg Mesleki Gelişim Dönemleri

- 1. Fantezi Hayal Dönemi 5-11 Yaş :** Özdeşim ve zevk ilkesine göre meslek seçimi yapılır.
- 2. Geçici Seçimler Dönemi 11-18 Yaş :** Ergenliğin yaşandığı bu dönemde bireyler geçici meslek seçimleri yaparlar. Ancak seçimler değişirken altındaki ilkeler değişmektedir.

İlgi 11-12: Hoşlanıyorum, yapmaktan keyif alıyorum.

Yetenek 13-14: İyi yapıyorum.

Değer 15-16: En kral meslek benim olmalı.

Geçiş 17-18: İçten dışa geçildiği dönemdir. Birey hem iç hem dış faktörleri dikkate alır.

- 3. Gerçekçi Dönem 18-23 Yaş :** Meslek seçiminin kesinleştiği dönemdir.

Keşfetme: Üniversitenin ilk yılları ve bilinçli olarak meslek seçmeye çalışıldığı dönemdir.

Billurlaşma: Genel olarak mesleğin çerçevesi belirlenir.

Belirleme: Mesleğin hangi alanında uzmanlaşacağı ve çalışma alanlarının belirlenmesidir.

4. Super'ın Benlik Kuramı

Super'e göre meslek seçimi, belli bir gelişim süreci içinde birey ile çevrenin etkileşimi sonucu oluşan **benlik tasarımının** bir mesleğe yansıması ve ifadesidir

Birey meslek tercihini ifade ederken **“ben şu ya da bu biçimde bir insanım”** demektedir.

Ben..... biriyim. O zaman ..... olmalıyım.

Super Mesleki Gelişim Dönemleri

1. Büyüme 0-14 Yaş

2. Araştırma 14-24 Yaş

- Deneme
- Geçiş
- Sınama

3. Yerleşme 24-44 Yaş

4. Koruma 44-64 Yaş

5. Çöküş 64 Yaş ve sonrası

1. Büyüme 0-14 Yaş: Çevreyle etkileşimle mesleki benlik gelişir.

2. Araştırma 14-24 Yaş: Ergenlikten ilk yetişkinliğe kadar sürer.

Bireyler kendilerini, başkalarının mesleki rollerini ve iş dünyasını keşfetmektedirler.

a) Deneme basamağı(14-17): Bu dönem daha çok gerçekçi olmayan fantezi seçimlerin yapıldığı ve sık sık değiştirildiği, bir bakıma “geçici denemeler” basamağıdır.

Hayali olarak denemeler yapılır.

b) Geçiş basamağı (18-21): Artık benlik kavramını uygulamaya koyma çabasıdadır.

Artık genç bir karar vermiştir. Uygulamaya geçer.

c) Sınama ve izleme basamağı (22-24): Bu basamakta okulu bitirip, kazandığı yeterlilikleri sinamak üzere bir mesleğe adım atılır.

Meslek kişiliğime uygun mu?

3. Yerleşme 24-44 Yaş: işe bağlanma ve uzlaşma yolları aranarak işe yerleşme başlar.

4. Koruma 44-64 Yaş: *Artık yeni bir temel oluşturmaktan çok, var olan benlik kavramını başarılı bir şekilde korumaktır.*

5. Çöküş 64+ Yaş: *Artık benlik kavramını çalışma alışkanlıkları bakımından değiştirerek yeni bir benliğe uyum sağlamaktır.*

5. Holland'ın Kişilik Kuramı

İnsanların kişilik özellikleri bakımından gruplandırılacağı ve bu grupların kendilerine uygun mesleki çevrelere yöneldiklerinde daha başarılı ve mutlu olacakları temel düşüncesine dayanır.

1. Kişilik özelliklerine uygun farklı meslekler vardır.
2. İnsanlar kişilik özelliklerine uygun meslek seçerlerse başarılı olurlar.

Gerçekçi: Kaslarını kullanmayı tercih eder, açık havada bulunmaktan hoşlanır. Nesnelere ilgili bireylerdir.

Meslekler: Beden eğitim öğretmenliği, ormancılar, ziraatçılar, teknisyenler, mühendisler vb...

Sosyal: Yardım sever, empatik, işbirliğine yatkın insanlarla ilgili bireylerdir.

Meslekler: Sosyal hizmet uzmanları, danışmanlar, psikologlar, öğretmenler vb...

Araştırıcı: Analitik dūřünen, sistematik, bağımsız, bilimsel ve deneysel çalışan bireylerdir.

Meslekler: Bilim insanları, biyolog, fizikçi, matematikçi vb...

Giriřimci: Dıřa dōnük, enerjik, ikna kabiliyeti yūksek, organizasyonlar yapan bireylerdir.

Meslekler: Politikacı, avukat, satış danışmanları, halkla ilişkiler vb...

Geleneksel: Kurallara sıkı sıkıya bağlı, sistemli, düzenli çalışan, esnek olmayan bireylerdir.

Meslekler: Bankacı, muhasebeci, yönetici asistanı vb...

Sanatçı: Heyecanlı, bağımsız çalışan. Karmaşık, sezgileri güçlü bireylerdir.

Meslekler: Yazar, ressam, müzisyen, sanat öğretmenleri vb...

6. Roe'nun İhtiyaç Kuramı

- ❖ Özellikle çocukluk yıllarında giderilmeyen temel ihtiyaçlar bilinçdışı güdüleyicilere dönüşürler ve bireylerin meslek seçimini etkilerler.
- ❖ **Roe' ya göre meslek seçimini etkileyen 3 farklı ana baba tutumu vardır.**
Bunlar;
  - ✓ **Çocuğun üzerine aşırı düşme,**
  - ✓ **Çocuğa soğuk davranma,**
  - ✓ **Çocuğu kabul etme.**

1. Çocuğun Üzerine Aşırı Düşme: Bu tutumun bir ucunda aşırı koruyuculuk, öbür ucunda aşırı beklenti

Bağımlı ve yüksek statülü meslekler tercih edilir.

2. Çocuğa Soğuk Davranma: Çocuğun temel fizyolojik ihtiyaçları doyurulsa bile sevgi, ilgi, kabul, bağlılık gibi ihtiyaçlardan yoksun bırakılır.

Daha çok nesnelere ilgili meslekler seçilir.

Veya sevgi ihtiyacını karşılamak amacıyla meslek seçilir

3. Kabul Etme (Demokratik Tutum): Çocuğun temel ihtiyaçları karşılanmaktadır.

Özgür seçim yapılır.

Rehberlik ve Özel Eğitim Hizmetleri

Selim Sırrı ATAY

BİREYİ TANIMA

NEDİR ?

- Çeşitli yöntem ve tekniklerle öğrenci hakkında ihtiyaç duyulan bilgilerin toplanmasıdır.

AMACI

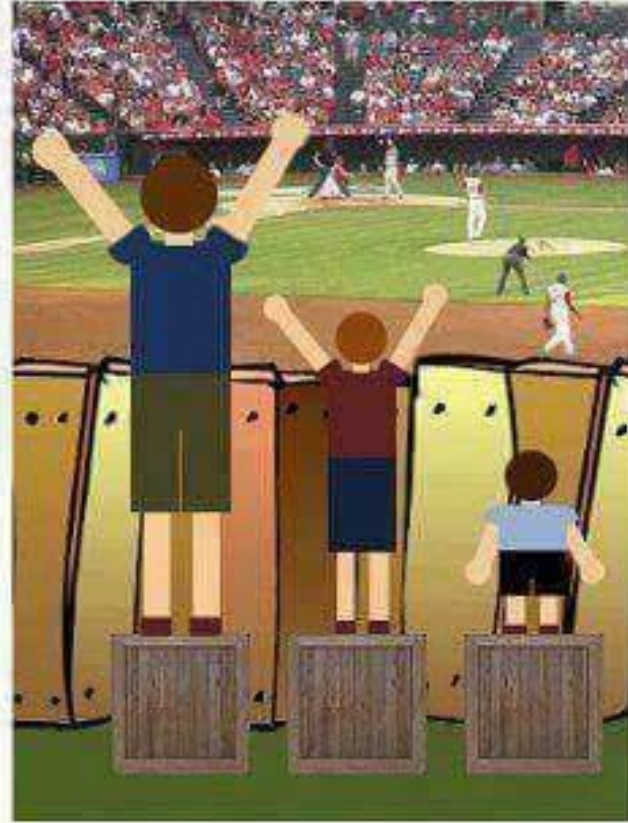
- Her öğrencinin **kendi nitelik ve koşulları** ölçüsünde gelişim ve uyumuna yardımcı olmaktır.

TEMEL AMACI

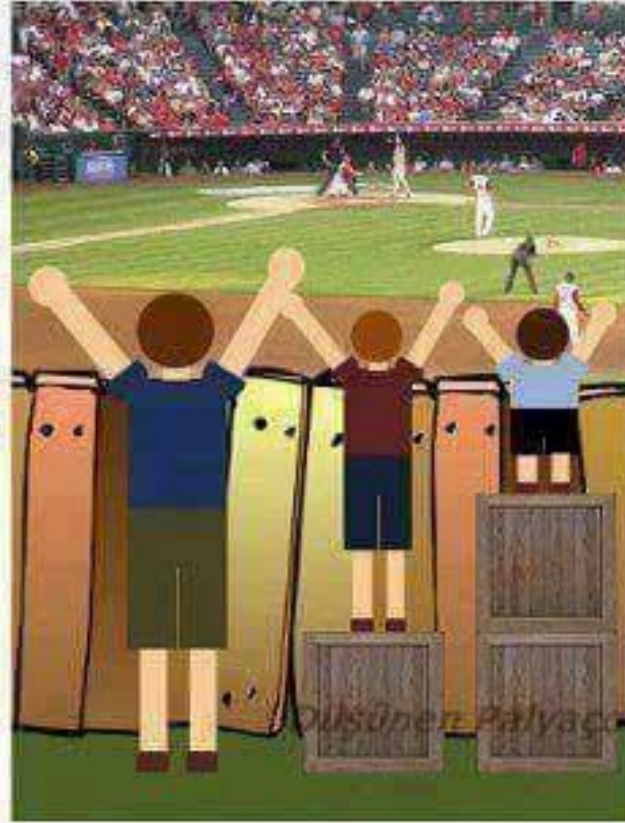
- Bireylerin kendilerini tanımalarını sağlamaktır.

Eşitlik Adalet anlamına gelmez

Eşitlik

Adalet

1. Bireyi tanımanın temel amacı kendisini tanımasını sağlamaktır.
2. Bireyi tanıma hizmetleri sürekli dir.
3. Okullarda tanıma hizmeti tüm öğrencilere yönelik olmalıdır.
4. Bireyi tanıma tekniklerinden elde edilen sonuçlar mutlaka öğrenciyle paylaşılmalıdır. (sonuçlar gerçeklikle tutarsızsa sonuçlar psikolojik danışma ilişkisi içinde açıklanmalıdır)
5. Bilgiler geçerli ve güvenilir olmalıdır.
6. Farklı teknikler uygulanmalı, elde edilen sonuçlar birlikte değerlendirilmelidir.
7. Tek bir tanıma tekniğinden hareketle yargıya varılmamalıdır.
8. Bireylerin bütün yönleri ile tanınması bir ilke olarak benimsenmelidir.
9. Takım halinde birlikte çalışmayı gerektirir.
10. Özel ve gizli olmayan bilgilerden öğrencilerin yanı sıra, öğretmenlerin yöneticilerin hatta velilerinde yararlanması sağlanmalıdır.
11. Bireyi tanıma amaç değil araçtır.

Bireyi Tanıma Teknikleri

1. Test Teknikleri

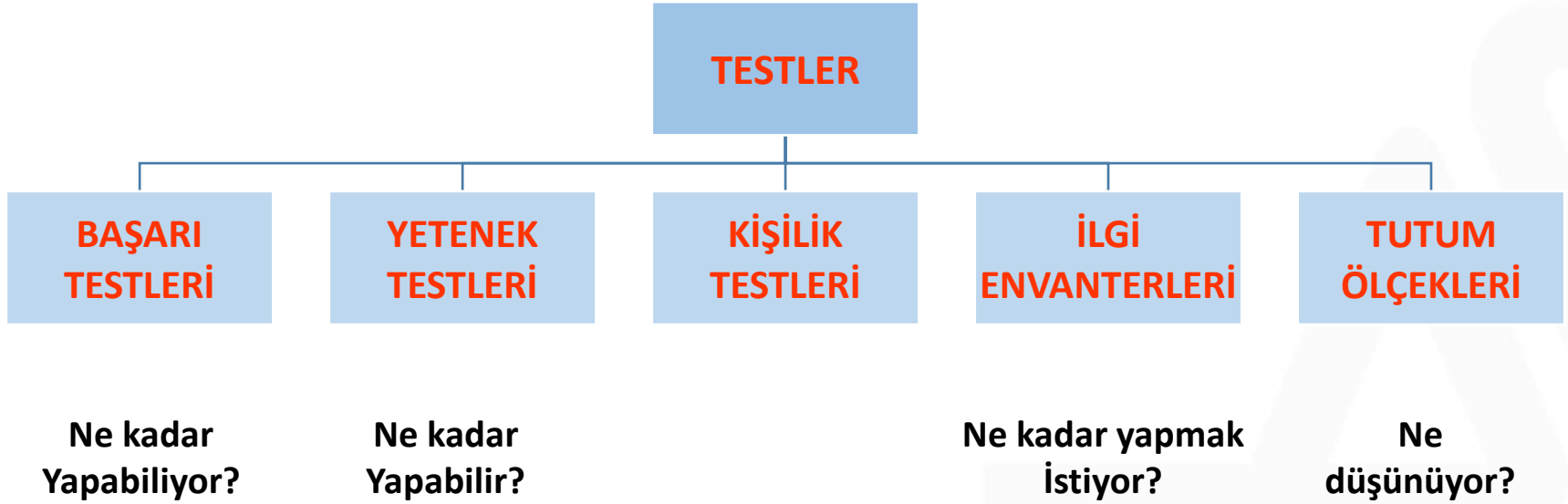
- a. Başarı Testleri
- b. Yetenek Testleri
- c. Kişilik Testleri
- d. Tutum Ölçekleri
- e. İlgili Envanterleri

2. Test Dışı Teknikler

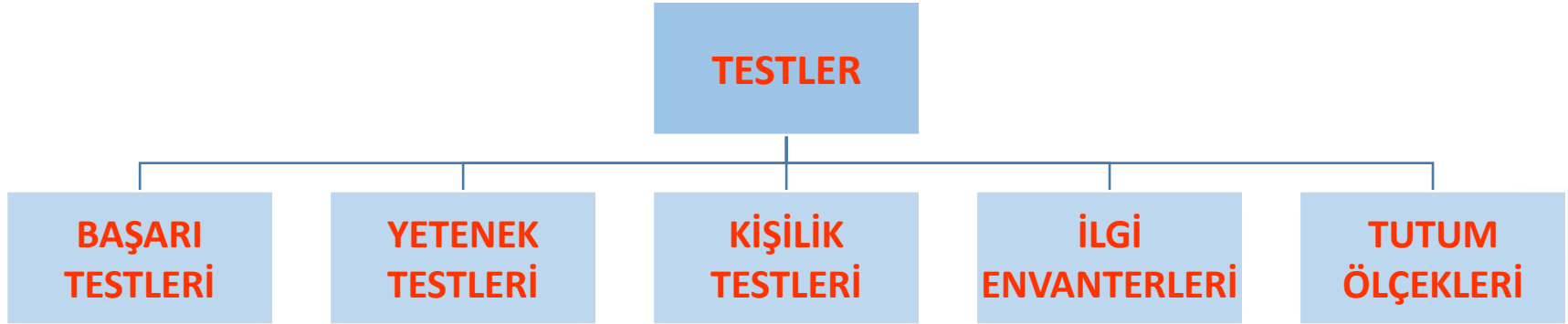
- a. Gözleme Dayalı Teknikler
- b. Kendini Anlatma Teknikleri
- c. Başkalarının Görüşlerine Dayalı Teknikler
- d. Etkileşime Dayalı Teknikler
- e. Diğer Teknikler

1. TESTLER

Bireylerin belli özelliklerini ölçmek amacıyla hazırlanmış standart uyarıcılar takımıdır. Ölçükleri nitelik ve kullanım amacına göre testler genel olarak beş ana grupta değerlendirilir

Yetenek testleri, kişilik testleri ve ilgi envanterleri uzmanlar tarafından uygulanır.

Yöneltilmede yeteneklere öncelik verilir.

Bir birey ilgisinin olmadığı ya da yeteneğinin olmadığı bir alana yönlendirilemez.

Her öğrenciden yeteneği ölçüsünde başarılı olması beklenir.

Bireyi Tanımda Kullanılan Test Dışı Teknikler

A. Gözleme Dayalı Teknikler

B. Kendini Anlatma Teknikleri

C. Başkalarının Kanılarına Dayalı Teknikler

D. Etkileşime Dayalı Teknikler

E. Diğer Teknikler

A. Gözleme Dayalı Teknikler

1. **Gözlem:** Bir kimsenin diğer bir kimse hakkında duyu organları ile bilgi edinme yolu veya bireylerin değişik ortamlarda, çeşitli davranışları hakkında onları gözleme yolu ile bilgi toplama tekniği olarak tanımlanır.

2. **Gözlem listeleri:** Gözlemcinin dikkatini gözlenebilir ve belirli özelliklere yöneltmek amacıyla hazırlanmış listelerdir. Gözlemci, listesindeki betimleyici ifadenin karşısına “v” gibi çeşitli işaretler koyarak o özelliğin gözlendiğini belirtir.

3. **Vaka Kaydı (Anekdote):** Öğrencinin belirli bir ortamda “anamlı” bir davranışının ayrıntılı ve objektif olarak kayıt altına alınmasıdır. yazılmalıdır.

4. **Derecelendirme ölçekleri:** Gözlem sonuçlarının sayısal verilerle ifade edilmesine yarayan araçlardır. Gözlem sonuçları belirli derecelere ifade edilerek, gözlenen davranışın hangi derecede olduğu, hangi sıklıkla gözlendiği açık bir biçimde görülür.

B. Kendini Anlatmaya Dayalı Teknikler

- Güven sağlanmalı
- Neden uygulandığı, kimlerin bileceği ve nerelerde kullanılacağı vb. açıklanmalı

1. Otobiyografi: Otobiyografi, bireyin kendisi hakkında yani hayatı ile ilgili yazılı olarak bilgi vermesine dayanan bir tekniktir. Otobiyografide amaç: bireyin davranışlarının gerisinde bulunan ihtiyaçları ve tutumları tespit etmektir.

Bireylerin şimdiki yaşamları, geçmişleri ve geleceğe ilişkin planları hakkında bilgin verir.

a. Sınırlı otobiyografiler : Otobiyografi, Belirli konu başlıkları verilerek bu başlıklar çerçevesinde yazmaları istenir. (Sağlık, okul, aile geçmişi, gelecekle ilgili planları vb.)

b. Serbest otobiyografiler : Herhangi bir konu sınırlaması getirilmeden uygulanan otobiyografilerdir.

B. Kendini Anlatmaya Dayalı Teknikler

2. Arzu Listesi : Daha çok okul öncesi ve ilköğretimde kullanılan arzu listeleri aracılığıyla çocuk, doyurulmamış gereksinimlerini, arzularını, gerginlik, sıkıntı ve sorunlarını, ifade edemediği duygularını, güdü ve umutlarını ifade etme olanağı bulmaktadır.

3. Problem Tarama Listesi: Bireylerin belirli alanda yaşadıkları sorunların tespit edilmesi amacıyla kullanılan bir tekniktir.

4. Anket (Soru listesi): Belirli konularda, farklı bireylerin kişisel olarak görüşlerini, tutum ve duygularını saptama amacıyla hazırlanmış soru grubudur.

5. Zaman Cetveli: Öğrencilerin okul dışı zamanlarda neler yaptıklarının ve bu etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerinin neler olduğunun belirlenmesi amacıyla uygulanır.

6. Kime Göre Ben Neyim? Bireylerin yakın çevrelerin gözünden kendilerini nasıl gördüklerini ve kendilerini nasıl değerlendirdiklerini ortaya çıkarmak amacıyla uygulanır.

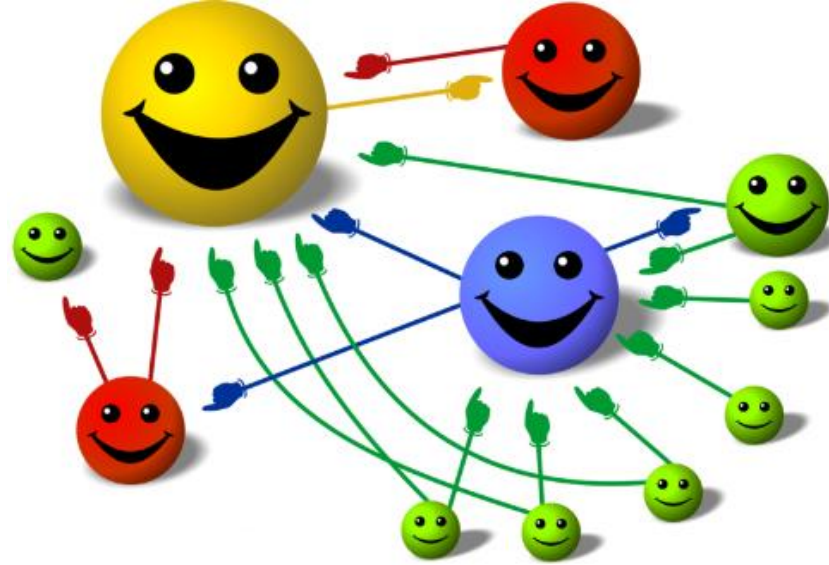
B. Kendini Anlatmaya Dayalı Teknikler

7. Öğrenci Tanıma Fişi: Öğrenci hakkında toplanan genel ve olgusal bilgilerin kaydedildiği formlardır.

Evi Kira mı?	X
Kendi Odası Var mı?	Xar
Ev Ne İle Isınıyor?	Soba
Okula Nasıl Geliyor?	Zorla
Bir İşte Çalışıyor mu?	X
Aile Dışında Kalan Var mı?	X
Boy	179
Özür Varsa Özür Türü	X
Şehit Çocuğumu	X

C. Başkalarının Kanılarına Dayalı Teknikler

- Güven sağlanmalı,
- Neden uygulandığı, kimlerin bileceği ve nerelerde kullanılacağı vb. açıklanmalı,
- Grubun yeter süre bir arada olmasına dikkat edilmeli.

1. **Sosyometri:** Bir okulun, bir sınıfın veya belli bir grubun sosyal yapısını ve uyumunu, liderleri, yalnızları ve gruplaşmaları belirlemek amacıyla uygulanır.

- **Uygulanması**
- **Değerlendirme tablosu**
- **Sosyogram çizimi**

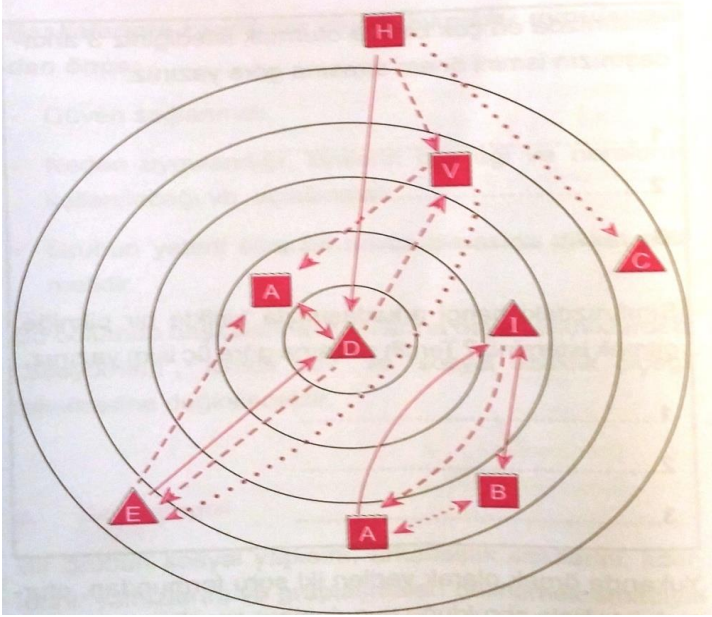
Sınıfınızda en çok birlikte oturmak istediğiniz 3 arkadaşınızın ismini önem sırasına göre yazınız.

- 1.....
- 2.....
- 3.....

Sınıfınızdaki hangi arkadaşınızla birlikte bir pikniğe gitmek istersiniz? Tercih sırasına göre üç isim yazınız.

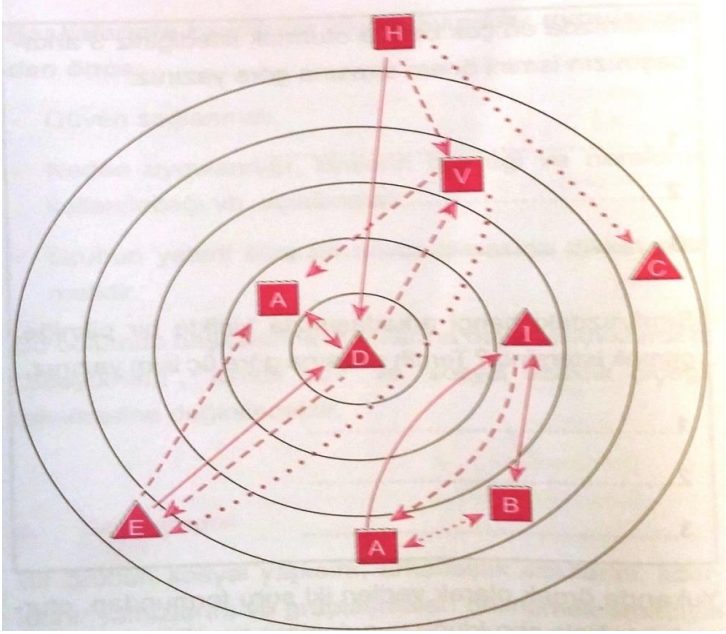
- 1.....
- 2.....
- 3.....

Sosyogramın Yorumlanması

- 1. Sınıfın Sosyal Yapısı:** Sınıfta dengeli bir dağılım var mı?
- 2. Yalnızlar:** Sınıfta veya gruptaki üyelerden hiç biri tarafından seçilmeyen veya en az seçilen kimselerdir
- 3. Liderler:** Sınıfta ya da grupta bulunan diğer üyeler tarafından en çok tercih edilen öğrencilerdir.
- 4. Karşılıklı Çekenler (İkili İlişki) :** Grup içinde sadece bir birlerini seçen öğrencilerdir.
- 5. Klikler:** Ana gruptan ayrılmış, kendi aralarında birbirlerini seçen en az üç kişilik gruplardır.
- 6. Dengesiz (Tek yönlü İlişki):** Tercihlerine karşılık bulamayan öğrencilerdir.

Sosyogramın Yorumlanması

7. **Çekimserler:** Tercih yapmayan öğrencilerdir.
8. **Kız erkek Arkadaşlığı:** Sınıfta kızlar ve erkekler arasında gruplaşma var mı?
9. **Reddedilen:** Sınıfta istenmeyen olarak seçilen öğrencilerdir.

Reddedilenin görülebilmesi için öğrencilere yöneltilen sorunun birlikte oturmak istediğiniz ve istemediğiniz arkadaşlarınızı yazınız biçiminde olması gerekir.

C. Başkalarının Kanılarına Dayalı Teknikler

2. Kimdir Bu? Bir Sınıf içinde öğrencilerin arkadaşları tarafından hangi özellikleriyle tanındıklarını ve ön plana çıktıklarını ortaya çıkarmak amacıyla uygulanır.

KİMDİR BU?

Sevgili Arkadaşlar:

Aşağıda sınıf arkadaşlarınız tanımlayan ifadeler bulunmaktadır teknik bulunduğunuz sınıf içerisinde nasıl tanındığınızı belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Her özelliği dikkatlice okuyunuz, her özellik sınıf arkadaşlarınızdan kimin davranış özelliklerine uygunsa o cümlelerin önüne en fazla iki arkadaşınızın adı ve soyadını ve gerektiği takdirde kendinizi yazabilirsiniz. Aynı arkadaşınızı birden fazla ifadenin karşısına da yazabilirsiniz. Sınıf arkadaşlarınızdan hiç kimseye uygun olmayan özellikleri boş bırakınız.

Lütfen yazdıklarınızı gizli tutunuz ve kimseye göstermeyiniz.

Teşekkür ederiz

- **Başkaları tarafından nasıl algılandığı**
- **Hangi özellikleriyle tanındığı**
- **Kişilik özellikleri**
- **Bağdaşım Düzeyi:** Bireyin kendini değerlendirmesi ile gurubun değerlendirmesi arasındaki tutarlılıktır.

- 1) Sürekli yalnız kalmaktan hoşlanan: .....
- 2) Sürekli arkadaşlarıyla birlikte olmaktan: .....
- 3) Çok bencil hep kendi dediği olsun isteyen: .....
- 4) Hiç çalışmayan ve derslerde başarısız: .....
- 5) Hep çalışkan ve derslerde hep yüksek not alan: .....
- 6) Çok kırıcı ve kaba: .....
- 7) Temizliğine dikkat etmeyen: .....
- 8) Çalışkan: .....
- 9) Yardım sever: .....

D. Etkileşime Dayalı Teknikler Dayalı Teknikler

1. **Psikodrama:** Bireyin kendisi için kaygı ve üzüntü kaynağı olan bir psikolojik problemini, bir rol olarak alıp, terapistin de bulunduğu bir grup karşısında gerçek yaşamında olduğu gibi oynayarak ortaya koymasidir.

2. **Sosyodrama:** Bir grubun ortak sosyal probleminin dramatize edilerek incelenmesi tekniğidir.

DİKKAT: Psikodrama sadece uzman tarafından uygulanabilen bir tekniktir.

3. Görüşme (Mülakat): Karşı karşıya gelen en az iki kişi arasında süregelen amaçlı konuşmalardır.

- Birey hakkında kendisinin bilgi vermesini sağladığı gibi, onun davranışlarını gözleme olanağını da sağlar.

a) Yapılandırılmış görüşme: Sorulacak sorular ve sıraları önceden belirlenmiştir.

b) Yapılandırılmamış (Serbest) görüşme: Amaç ve konu önceden belirlenmiştir. Ancak sorular ve sırası belli değildir.

DİKKAT: İster yapılandırılmış, ister serbest görüşme olsun, planlama, uygulama ve raporlaştırma aşamalarından oluşur.

4. Veli Görüşmesi: Öğrenci hakkında bilgi almak, daha iyi tanımak ve işbirliği geliştirmek amacıyla ailelerle yapılan görüşmelerdir.

DİKKAT:

- Suçlayıcı ve yargılayıcı bir dil kullanılmamalı
- Olumlu ifadelerle görüşmeye başlanmalı
- Akademik dil ve kavramlar kullanılmamalı

5. Ev Ziyaretleri: Öğrencinin aile ortamı ve yaşam koşulları hakkında bilgi toplamak amacıyla yapılan planlı ve izinli ziyaretlerdir.

DİKKAT:

- Önceden haber verilmeli ve izin alınmalı
- Bir şey yememeye ve içmemeye gayret edilmeli
- Ekip olarak gidilmeli
- Gözlem formu hazırlanmalı ve alakasız şeyler gözlenmemeli

6. Oyun: Çocukların oyunlardaki davranışlarının ve oyuncaklarla etkileşimlerinin incelenerek bilgi toplanmasıdır.

E. Diğer Teknikler

- 1. Vaka Konferansı:** Bir sorunun ya da bireyin birden fazla uzmandan oluşan bir grup tarafından değerlendirilmesidir.
- 2. Vaka İncelemesi:** Birey ve problem hakkında mevcut bütün bilgilerin problemle ilgili yanlarını biraya getiren bir tablo ortaya koyarak, problemin niteliğini teşhis etme ve tedavi yollarını saptama tekniğidir.
- 3. Bibliyoterapi:** Bireyin okuma yoluyla kendi problemlerini görmeye, anlamaya, deşarj olmaya ve çözümü için çareler aramaya başlamasını sağlamak amacıyla ruhsal konular üzerindeki kitaplardan, edebî eserlerden, meşhur kişilerin hayat hikâyelerinden ve benzeri yazılardan yararlanma yaklaşımıdır.

Rehberlik ve Özel Eğitim Hizmetleri

Selim Sırrı ATAY

REHBERLİK HİZMETLERİ ÖRGÜTÜ

1. Merkez (Bakanlık) Örgütü

- Türkiye’de rehberlik hizmetlerinden en üst düzeyde sorumlu birim “Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü”dür.
- Yapılan bir uygulama tüm ülkeyi ilgilendiriyorsa sorumlu birimdir.

2. Taşra (İl/ilçe) Örgütü

3. Okul Örgütü

2. Rehberlik Hizmetleri İl ve İlçe Örgütlenmesi

- Yılda iki kere toplanır
- Eylül : **Planlama**
- Haziran: **Değerlendirme**
- İl düzeyindeki rehberlik çalışmalarını planlar

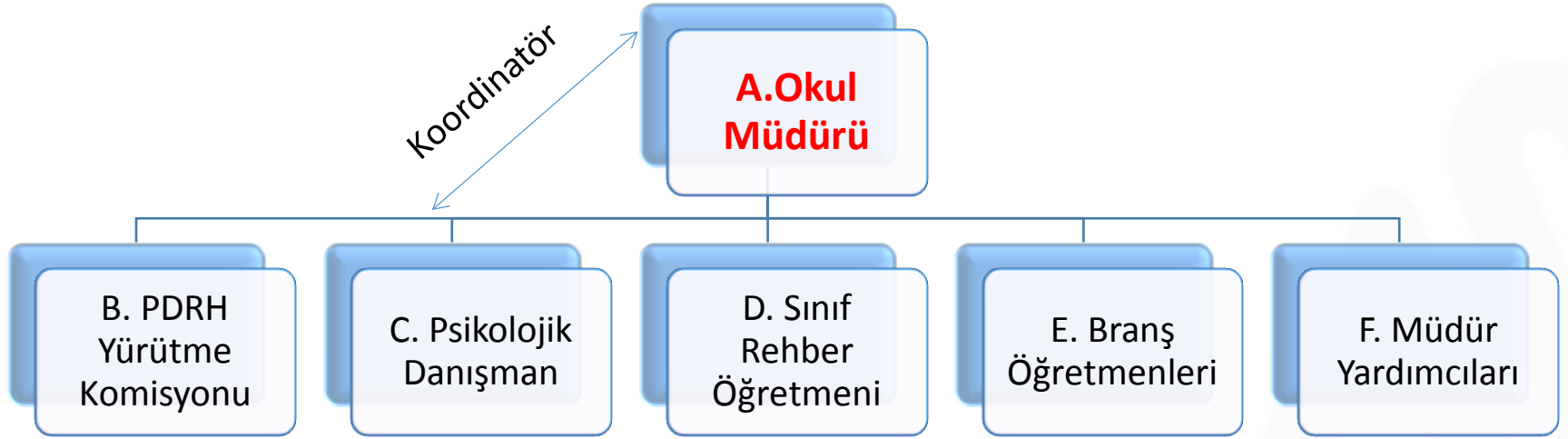
2. Rehberlik Hizmetleri İl ve İlçe Örgütlenmesi

- Okullara destek
- Çerçeve programını hazırlama
- Psikolojik danışma
- Okul ziyaretleri
- Öğretmenleri bilgilendirme

- Tanılama
- Tarama
- Öğrenci ve ailelere destek
- Öğretmenleri bilgilendirme

3. Okullarda Rehberlik Hizmetleri Örgütlenmesi

Rehberlik ve Özel Eğitim Hizmetleri

Selim Sırrı ATAY

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların özür ve özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitime "özel eğitim" denir.

Özel eğitime ihtiyacı olan birey:

- Çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından yaşıtlarından beklenen düzeyden **anlamli düzeyde farklılık gösteren** birey.

Özel Eğitimin Amacı

1. Toplum içindeki rollerini gerçekleştirebilmelerine

2. Kendi kendilerine yeterli bir duruma

gelebilmelerine ve hayata hazırlanmalarını amaçlar.

ÖZEL EĞİTİM UYGULAMA SÜRECİ

1. Farkına Varma
2. Gönderme
3. Tanılama
4. Eğitim Planı
5. Yönlendirme
6. Yerleştirme
7. Öğrencinin Kaydının Yapılacağı Okulun BEP Geliştirme Birimi
8. BEP Hazırlama ve Uygulama
9. İzleme

ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ KURULU KARARLARI

ÖEH Kurulu

AYRI OKULLARDA
ÖZEL EĞİTİM
UYGULAMALARI

NORMAL OKULLARDA
ÖZEL EĞİTİM
UYGULAMALARI

AYRI OKULLARDA ÖZEL EĞİTİM UYGULAMALARI

- A. Görme Engelliler İlköğretim Okulları
- B. İşitme Engelliler İlköğretim Okulları
- C. Ortopedik Engelliler İlköğretim Okulları
- D. Eğitilebilirler İlköğretim Okulları
- E. İş Okulları
- F. Eğitim ve Uygulama Okulları
- G. Otizmli Çocuklar Eğitim Merkezleri (OÇEM)
- H. Bilim Sanat Merkezleri
- I. Hastane Okulları

Durumları ayrı bir okulda özel eğitim gerektiren bireyler için özür ve özelliklerine uygun gündüzlü veya yatılı özel eğitim okulları açılır. Birden fazla özrü bulunan öğrenciler için özel eğitim okullarında özel eğitim sınıfları açılabilir.

NORMAL OKULLARDA ÖZEL EĞİTİM UYGULAMALARI

• A. Evde Eğitim

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerden eğitim ve öğretim kurumlarından doğrudan yararlanamayacak durumda olanlara verilen evde eğitim hizmetidir.

NORMAL OKULLARDA ÖZEL EĞİTİM UYGULAMALARI

• B. Özel Eğitim Sınıfları

Özel eğitime ihtiyacı olan ve ayrı bir sınıfta eğitim almaları uygun bulunan bireylerin, yetersizliği olmayan akranları ile bir arada eğitim görmeleri amacıyla açılan sınıflardır.

NORMAL OKULLARDA ÖZEL EĞİTİM UYGULAMALARI

• C. Kaynaştırma Eğitimi

- Özel eğitime gereksinimi olan bireylerin eğitimlerini, destek eğitim hizmetleri de sağlanarak **yetersizliği olmayan akranları ile birlikte** resmî ve özel; okul öncesi, ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında sürdürmeleri esasına dayanan özel eğitim uygulamalarıdır.
- **Engelli bireylerin engeli olmayan bireylerle eğitsel ve sosyal olarak bütünleşmesini sağlama işlemidir.**

ÖZEL EĞİTİMİN İLKELERİ

1. Özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireyler; ilgi, istek, yeterlilik ve yetenekleri doğrultusunda ve ölçüsünde özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.
2. Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitimine erken başta başlanması esastır.
3. Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireyi, sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan plânlanır ve yürütülür.
4. Özel eğitime ihtiyacı olan bireyin eğitim performansları dikkate alınarak; amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte eğitilmelerine öncelik verilir.

5. Özel eğitime ihtiyacı olan bireyin, her tür ve kademedeki eğitimlerini kesintisiz sürdürülebilmeleri için her türlü rehabilitasyonlarını sağlayacak kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.

6. Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif katılmaları ve eğitimleri sağlanır.

7. Özel eğitime ihtiyacı olan birey için, bireysel eğitim plânı hazırlanır ve eğitim programları bireyselleştirilerek uygulanır.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI

- Bireyselleştirilmiş eğitim programı, özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin gelişim özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda hedeflenen amaçlara yönelik hazırlanan ve bu bireylere verilecek destek eğitim hizmetlerini de içeren özel eğitim programıdır.

BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ EĞİTİM PROGRAMI

YOL HARİTASI

BEP' İ KİM HAZIRLAR ?

Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi, okul/kurum müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında;

1. Bir gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen,
2. Bir rehber öğretmen,
3. Bir eğitim programları hazırlamakla görevlendirilen öğretmen,
4. Öğrencinin sınıf öğretmeni,
5. Öğrencinin dersini okutan ilgili alan öğretmenleri,
6. Öğrencinin velisi,
7. Öğrenci,

olmak üzere bu kişilerden oluşur.

EMEĞİNE
KAYGI
DEĞİL
SAYGI
DUY

HER ŞEY
GÖNLÜNÜZCE
OLSUN.

www.facebook.com/SelimSırrıAtay

Selim Sırrı ATAY

SİNCAN
PEGEM AKADEMİ

2019 KPSS
GENEL TEKRAR KAMPI